

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

KÓD TESTU

9354

MATURITA 2013

EXTERNÁ ČASŤ

UKRAJINSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

**NEOTVÁRAJTE, POČKAJTE NA POKYN!
PREČÍTAJTE SI NAJPRV POKYNY K TESTU!**

- Test obsahuje **64 úloh**.
- Na vypracovanie testu budete mať **90 minút**.
- Na začiatku každej úlohy sa z inštrukcií dozviete, ktorý odpoveďový hárok máte použiť.
- V teste sa stretnete s dvoma typmi úloh:
  - Pri úlohách s výberom odpovede vyberte správnu odpoveď spomedzi niekoľkých ponúkaných možností, z ktorých je vždy správna iba jedna. Správnu odpoveď vyznačte krížikom do príslušného políčka odpoveďového hárka označeného piktogramom .
  - Pri úlohách s krátkou odpoveďou, ktorých odpoveď tvorí jedno slovo (prípadne zložený slovesný tvar) alebo niekoľko slov, píšete do príslušného políčka odpoveďového hárka označeného piktogramom .
- Pri práci smiete používať iba pero s čiernou alebo modrou náplňou. Nesmiete používať zošity, slovníky, učebnice ani inú literatúru.
- **Podrobnejšie pokyny na vyplňovanie odpoveďového hárka sú na poslednej strane testu. Prečítajte si ich.**

Želáme vám veľa úspechov!

Začnite pracovať, až keď dostanete pokyn!

Зразок № 1

Характери

(уривок)

Директор Чорнянин, закутаний у темно-синій жупан, увійшов до кухні. Дружина запитала.

- То що вони хотіли?*
- Що? – буркнув, хоч розумів, про що питала дружина.*
- Кажу, що хотіли з тим бородатим?*
- Дурень він. Якийсь асистентик у вузі. Базікає, що не треба...*
- Але коли ти його привіз, а тепер заперечуєш, то що він про тебе подумає...*
- Хай думає, що хоче... Мені байдуже! Кажу, дурень звичайний. Звідки мені знати, з ким він зв'язався і яке проводить шпигунство?*
- Але це правда, що ти його віз!*
- Хай тебе це не обходить. Я завтра сам поговорю з начальником безпеки. Він теж номенклатурний кадер, як я.*

(уривок із збірки „Таємниця ебенової шкатулки“)

01 Хто є автором уривка зразка № 1?

- (A) Іван Гриць–Дуда
- (B) Юрко Боролич
- (C) Віктор Гайний
- (D) Михайло Шмайда

02 У якій країні автор прожив більшу частину свого життя?

- (A) в Україні
- (B) у Польщі
- (C) у Словаччині
- (D) у Чехії

03 Яке значення має слово *дружина* у зразку № 1?

- (A) Одружена жінка стосовно до свого чоловіка.
- (B) Одружений чоловік стосовно до своєї жінки.
- (C) Група, загін, добровільне об'єднання людей.
- (D) Збройний загін, що становив постійну військову силу князя.

04 Яку функцію виконує слово *асистентик* у реченні *Якийсь асистентик у вузі?*

- (A) іронічну
- (B) естетичну
- (C) зменшувальну
- (D) жодну

05 У котрому реченні знаходяться антоніми?

- (A) Йшли дуже довго і так втомилися, що ледве пересували ноги.
- (B) М'яко стелять, та твердо спати.
- (C) Думи мої, думи мої, Квіти мої, діти! Виростав вас, доглядав вас, ...
- (D) Нема чого їх жаліти ні, ні жалувати.

06 Хто є автором збірки оповідань „В'язка ключів“?

07 Розшифруйте скорочення *внз*.

08 Числівники в дужках напишіть словами.

(17) номер, (3) учневі

Зразок № 2

**На Одеському фестивалі переміг британський фільм із Тімом Ротом
(уривок)**

Стрічка „Зламани“ британського режисера Руфуса Норріса здобула гран–прі Міжнародного кінофестивалю, який завершився в Одесі.

Окрім традиційної статуетки „Золотий Дюк“ переможець отримав 15 тисяч доларів.

Кращим фільмом кінофоруму журі на чолі із російським кінокритиком Андрієм Плаховим визнало нову роботу режисера Сергія Лозниці „В тумані.“ Минула стрічка російського автора „Щастя моє“ брала участь у конкурсній програмі Каннського кінофестивалю від України, однак зйомки його нинішнього фільму фінансували представники Німеччини, Росії, Латвії, Нідерландів і Білорусі.

Кращим фільмом українського національного конкурсу визнали роботу „Чемпіони з підвороття“ Ахтема Сейтаблаєва.

„Цей фільм абсолютно розкриває тему і сюжет про бездомних людей, які можуть видертися зі своїх негод за допомогою турніру. Очевидно, що гра виконавця головної ролі, Олексія Горбунова, стала для нас визначальною,“ – прокоментував голова журі Української конкурсної програми Любомир Госейко.

Також спеціальними згадками ОМКФ відзначили стрічки „Звичайна справа“ Валентина Васяновича – „за крок до відродження українського кіно,“ і „Все в нашій сім’ї“ режисера з Румунії Раду Юде – „за свободу стилю і силу історії про повсякденне життя сучасної Румунії.“

09 Чим оцінюють переможців кінофестивалю?

- (A) дипломом і доларами
- (B) статуеткою „Золотий Дюк“
- (C) Кубком ім. А. К. Гастева
- (D) книгами

10 Український фільм розкрив тему

- (A) хворих людей.
- (B) талановитих людей.
- (C) бездомних людей.
- (D) українських людей.

11 Сполучення літер *ОМКФ* у зразку № 2

- (A) аббревіатура.
- (B) омонім.
- (C) синекдоха.
- (D) складний іменник.

12 Загальні іменники в реченні *На Одеському фестивалі переміг британський фільм із Тімом Ротом* належать до відміни

- (A) першої.
- (B) другої.
- (C) третьої.
- (D) четвертої.

13 Встановіть вид підрядного речення.

Стрічка „Зламани“ британського режисера Руфуса Норріса здобула гран–прі Міжнародного кінофестивалю, який завершився в Одесі.

- (A) означальне
- (B) обставинне
- (C) додаткове
- (D) підметове

14 Випишіть слово з однаковою кількістю звуків і букв.

Кращим фільмом українського національного конкурсу визнали Ахтема Сейтаблаєва.

15 Якою частиною мови є слово *повсякденне*?

16 Поставте іменник *поет* у формі давального й орудного відмінків однини.

Зразок № 3

Серед величезного багатства української народної творчості народні прислів'я та приказки займають важливе місце.

Прислів'я та приказки становлять один вид поетичної творчості. Це стислі художні вислови народу про різні життєві явища. Вони є одним із найпоширеніших видів народної поетичної творчості, який побутував іще в сиву давнину і дійшов аж до нашого часу.

Народна поетична творчість є багатючим джерелом і для творчості письменників. Художники слова з давніх часів використовували прислів'я та приказки для збагачення своєї мови. Тарас Шевченко, Іван Франко, Михайло Коцюбинський, Леся Українка високо цінували мудрість народу, висловлену ним у його численних прислів'ях і приказках.

Ця золота скарбниця сповнена народної мудрості і духовності.

17 Які жанри української народної творчості займають важливе місце?

- (A) прислів'я і казки
- (B) казки і приказки
- (C) прислів'я і приказки
- (D) прислів'я і думи

18 Хто скористався скарбницею народної мудрості й духовності?

- (A) вчителі
- (B) письменники
- (C) науковці
- (D) поети

19 Перше речення зказка № 3

- (A) просте непоширене.
- (B) просте поширене.
- (C) складносурядне.
- (D) складнопідрядне.

20 Михайло Коцюбинський автор творів

- (A) „Земля“, „Людина“.
- (B) „Бригантіна“, „Тронка“.
- (C) „Козачка“, „Інститутка“.
- (D) „Тіні забутих предків“, „Fata morgana“.

21 Слова *великий, чималий, немалий, величезний, превеликий, колосальний, гігантський*

- (A) синоніми.
- (B) омоніми.
- (C) пароніми.
- (D) антоніми.

22 Поставте у формі кличного відмінка імена *Тарас* та *Іван*.

23 Прямий чи непрямий додаток *вид* у реченні *Прислів'я та приказки становлять один вид поетичної творчості?*

24 Якою частиною мови є слово *із* у реченні *Вони є одним із найпоширеніших видів народної поетичної творчості?*

Зразок № 4

П. Мирний та І. Білик – Хіба ревуть воли, як ясла повні?

(уривок)

Життя, кажуть, зжити – не поле перейти. Життя – що погода. Як серед ясного літнього дня, коли сонце аж пече, так гріє та світить, дивись: де не взявся вітер, надув-нагнав з усіх боків чорні хмари, – заклуботались вони; насупилось небо... заховалось сонце – похмуріло... загуло, закрутило, закушпелило шляхом... Зиркнула блискавка, загуркотав грім... гряк! трісь!.. Отакечки й тут. Оце тихо й мирно, любо та мило... гульк! – не вспів озирнутись, як повернуло на негоду...

Увосени, тільки що позвозив додому Чіпка хліб з поля й лагодився молотити, сам собі міркуючи, як тепереньки бачитись з Галею, – на тік до його вскочило лихо... Стоїть він на току з ціпом, аж приходить десятник з волості. «Чого йому треба?» – подумав Чіпка і прикро глянув десятникові в вічі.

– Ходи лиш у волость! – каже десятник здалека. Чіпка ще раз глянув на десятника; подумав трохи, та тоді вже запитав:

– Чого?

– Не знаю, – одказав десятник. – Кличуть... якийсь чоловік прийшов з Дону...

– Що за чоловік? Навіщо я йому здався?

– Не скажу, – одмовив десятник. – Прийшов, щось побалакав з писарем, – мене оце й послано...

25 Панас Мирний був представником

- (A) українського критичного реалізму.
- (B) українського романтизму.
- (C) закарпатської літератури.
- (D) української літератури ХХ століття.

26 У творі „Хіба ревуть воли, як ясла повні?“ є головним героєм

- (A) Мотря.
- (B) Галя.
- (C) десятник.
- (D) Чіпка.

27 Художній твір, з якого уривок зразка № 4, є

- (A) роман.
- (B) повість.
- (C) оповідання.
- (D) коротка проза.

28 Яким словом можемо замінити слово *побалакав*?

- (A) поговорив
- (B) пописав
- (C) порозмальовував
- (D) понюхав

29 У творі „Хіба режуть воли, як ясла повні?“ зображено

- (A) життя Чіпки і Мотрі.
- (B) любов Чіпки і Галі.
- (C) життя українського села.
- (D) проблеми із землею.

30 У котрих словах потрібно поставити апостроф?

бур□я, кар□єра, м□ясо, св□ято

31 Якою частиною мови виступає слово *незабаром* у реченні?

Незабаром після того вернувся додому, – та прями́нічко в хату

32 Назвіть романи Панаса Мирного.

Зразок № 5

Іван Франко – Чого являєшся мені

У сні?

*Чого звертаєш ти до мене
Чудові очі ті ясні,
Сумні,
Немов криниці дно студене?
Чому уста твої німі?
Який докір, яке страждання,
Яке несповнене бажання
На них, мов зарево червоне,
Займається і знову тоне
У тьмі?*

Чого являєшся мені

Усні?

*В житті ти мною згордувала,
Моє ти серце надірвала,
Із нього визвала одні
Оті ридання голосні —
Пісні.*

33 Письменник у вірші пише про

- (A) труднощі в житті.
- (B) свою дружину.
- (C) щасливе кохання.
- (D) нещасливе кохання.

34 Іван Франко не писав

- (A) дорожні нотатки.
- (B) драматичні твори.
- (C) романи.
- (D) поетичну лірику.

35 Скільки порівнянь знаходиться у першій строфі вірша?

- (A) 2
- (B) 0
- (C) 3
- (D) 1

36 Котрий твір не написав Іван Франко?

- (A) „Каменярі“
- (B) „Гримить“
- (C) „Кайдашева сім'я“
- (D) „Украдене щастя“

37 Яким членом речення виступає слово *чудові* у першому реченні зразка № 5?

- (A) обставина
- (B) означення
- (C) додаток
- (D) підмет

38 Як називається розділовий знак, вжитий у слові *по–людськи*?

39 Назвіть один з трьох родів художньої літератури, у якому першорядне значення надається виражальним засобам, які формують інтимну атмосферу з витонченим емоційним станом.

40 Назвіть стилістичний прийом *німі уста*.

Зразок № 6

Ганна Коцур – Запізніле літо

(уривок)

– Хоч слідство ще не закінчене, Ольго, ми зустрічаємося із вами тут останній раз. Якщо не помиляюся, ви у восьмому лунарному місяці. У зв'язку із вашим станом моїм службовим обов'язком було подати клопотання прокурору про ваше звільнення із в'язниці. Прокурор дав згоду, через кілька хвилин будете на волі. Перший вересневий тиждень, ще встигнете політувати. Як себе почуваєте?

Ольга хотіла відповісти, але клубок в горлі затримав усі слова. Вона, мабуть, уперше в житті відчула, як важко буває відповісти на таке буденно–ввічливе запитання... Хоча, те питання в її нинішній ситуації не було буденним, а відповідь на нього тим більше. Як себе почуває? Як? Ціла її відповідь – ледь помітний кивок голови. Не знаходить ані слів для відповіді, та й сама відповідь – невизначена й невідома.

Встигне політувати... на волі. Літо в камері неприємне, особливо коли спекотно, а загразоване віконце зачинено. Можна й задушитися. Короткі прогулянки по стрісі в'язниці у спеку – то не прогулянка, а чиста мука. До пологів буде вдома, гулятиме на свіжому повітрі, якого їй тут не вистачало і яке тоді, в останній день напередодні від'їзду з Києва, коли стояла біля відчиненої квартирки, здавалося райським, начебто передчувала, що невдовзі його забракне.

41 Визначте правильне твердження.

- (A) Ольга побувала вісім місяців у в'язниці.
- (B) В'язниця, в якій побувала Ольга, знаходиться у Києві.
- (C) Через три місяці Ольга народить дитину.
- (D) Ольгу звільнили з в'язниці.

42 Після пологів Ольга буде мати

- (A) дитину.
- (B) машину.
- (C) хату.
- (D) свободу.

43 Кому адресований уривок зразка № 6?

- (A) в'язням
- (B) широкій публиці
- (C) громадянам Києва
- (D) жінкам

44 Ганна Коцур – українська письменниця Словаччини. Хто з письменників не належить до її колег?

- (A) Михайло Шмайда
- (B) Василь Дацей
- (C) Єва Бісс
- (D) Іван Кочерга

45 Речення *Ольга хотіла відповісти, але клубок в горлі затримав усі слова, є*

- (A) просте поширене.
- (B) складнопідрядне з'ясувальне.
- (C) складносурядне протиставне.
- (D) складнопідрядне способу дії.

46 Знайдіть у тексті зразка № 6 звертання.

47 Поставте слова *рука, нога* у місцевому відмінку однини.

48 Знайдіть іменник I відміни у першому абзаці зразка № 6.

Зразок № 7

Склом у небо: найвищий хмарочос Європи став стратегічною інвестицією катарських шейхів на Туманному Альбіоні 310-метровий лондонський „Осколок“ (The Shard) офіційно відкрито від 5 липня, щоправда, внутрішні будівельні роботи на 87 поверхах триватимуть аж до квітня 2013-го. Найкращою ознакою вдалого хмарочоса є здатність знайти орендарів або покупців на площі в будівлі ще на стадії проектування чи спорудження. З „Осколком“ так не вийшло – зараз усі 26 офісних поверхів видовженої скляної піраміди на південному березі Темзи залишаються без господарів. Єдиним серйозним клієнтом став п'ятизірковий готель Shangri-La. 195 номерів міститимуться від 34-го поверху до 52-го.

Якби цей хмарочос належав типовим власникам, то вони, не виключено, з'їхали б нині з глузду від паніки через долю майже £2 млрд капіталовкладень. Але шейхи з Катару можуть собі дозволити не хвилюватися. „Повернення наших інвестицій зараз нас турбує найменше“, – заявив голова тамтешнього Центрального банку шейх Абдулла бін Сауд аль-Тані на церемонії відкриття хмарочоса. Головний фінансовий регулятор цього близькосхідного емірату володіє „Осколком“ на 80 %.

(<http://tyzhden.ua/World/55871>, уривок)

49 Визначте правильну відповідь.

- (A) Робота на лондонському „Осколку“ закінчилася 5 липня.
- (B) Єдиним клієнтом цілого „Осколку“ став п'ятизірковий готель Shangri-La.
- (C) В „Осколок“ увійшло більше £2 млрд капіталовкладень.
- (D) Повернення інвестицій не хвилює катарських шейхів.

50 Що означає словосполучення *з'їхати з глузду*?

- (A) здуріти
- (B) злізти з берега
- (C) замислитися
- (D) заблукатися

51 Які розряди числівників знаходяться у першому абзаці уривка зразка № 7?

- (A) кількісні
- (B) кількісні та порядкові
- (C) порядкові
- (D) збірні та кількісні

52 У котрому варіанті числівники написані правильно?

- (A) п'ятого, семим, вісімдесятий
- (B) пятого, сімим, вісімдесятий
- (C) п'ятого, сьомим, вісімдесятий
- (D) п'ятого, сьомим, вісім десятих

53 У котрому варіанті не знаходиться синонім до слова *довготерміновий*?

- (A) довгостроковий
- (B) довгочасний
- (C) довготривалий
- (D) довгоочікуваний

54 Наведіть вищий і найвищий ступені порівняння прикметника *близький*.

55 Доповніть потрібні літери та знак пом'якшення.
(Всі слова пишуть у називному відмінку однини.)

вісімнадц[ ]т[ ], бур[ ]н, ячмінець[ ], бур[ ]к, н[ ]хати

56 Назвіть спосіб підрядного зв'язку у словосполученні *фінансовий регулятор*.

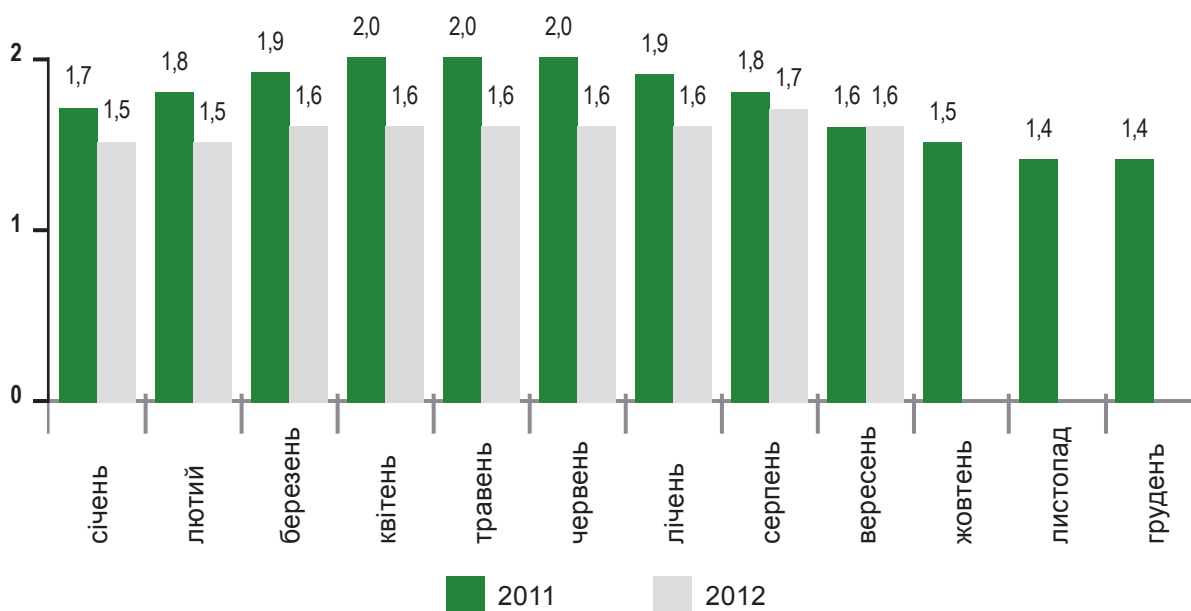
Зразок № 8

Стан ринку праці у Пряшівському окрузі у серпні 2012 року

За серпень 2012 року на зареєстрованому ринку праці Пряшівщини кількість безробітних збільшилась на 405 осіб і на 1 вересня 2012 року становила 25,5 тис. осіб (на 1 вересня 2011 року – 25,1 тис. осіб). Кількість осіб, які шукали роботу через державну службу зайнятості, за місяць збільшилась на 0,2% та на 1 вересня 2012 року становила 26,5 тис. осіб. Офіційного статусу безробітних на початок вересня 2012 року набули 25,5 тис. громадян, що на 1,6% більше, ніж на відповідну дату минулого року. Із зазначеної категорії 74,2% отримали допомогу з безробіття. Кількість безробітних у сільській місцевості становила 10,5 тис. осіб, у міській – 15,0 тис. осіб. Рівень зареєстрованого безробіття порівняно з попереднім місяцем зменшився і на 1 вересня 2012 року склав 1,6%. Для сільського і міського населення значення цього показника становило відповідно – 1,8%; 1,6%.

Рівень зареєстрованого безробіття

(у % до економічно активного населення працездатного віку, на початок місяця)

(Адаптовано за матеріалами інтернет-видань; <http://lv.ukrstat.gov.ua>)

57 За котрий місяць на зареєстрованому ринку праці Пряшівщини кількість безробітних збільшилась на 405 осіб?

- (A) за восьмий місяць
- (B) за десятий місяць
- (C) за сьомий місяць
- (D) за дев'ятий місяць

58 З графу ясно, що безробіття у 2012 році у порівнянні з 2011 роком

- (A) збільшилося.
- (B) зменшилося вдвічі.
- (C) не змінилося.
- (D) зменшилося.

59 На скільки відсотків за місяць збільшилась кількість осіб, які шукали роботу через державну службу зайняття?

- (A) 1,6
- (B) 25,5
- (C) 0,2
- (D) 1,8

60 Складноскорочене слово утворене із слів *державний секретар* буде

- (A) державсекретар.
- (B) держсекретар.
- (C) держасекретар.
- (D) держосекретар.

61 Слово *граф* має в українській мові два значення: *граф* – дворянський титул; *граф* – математична система об'єктів.

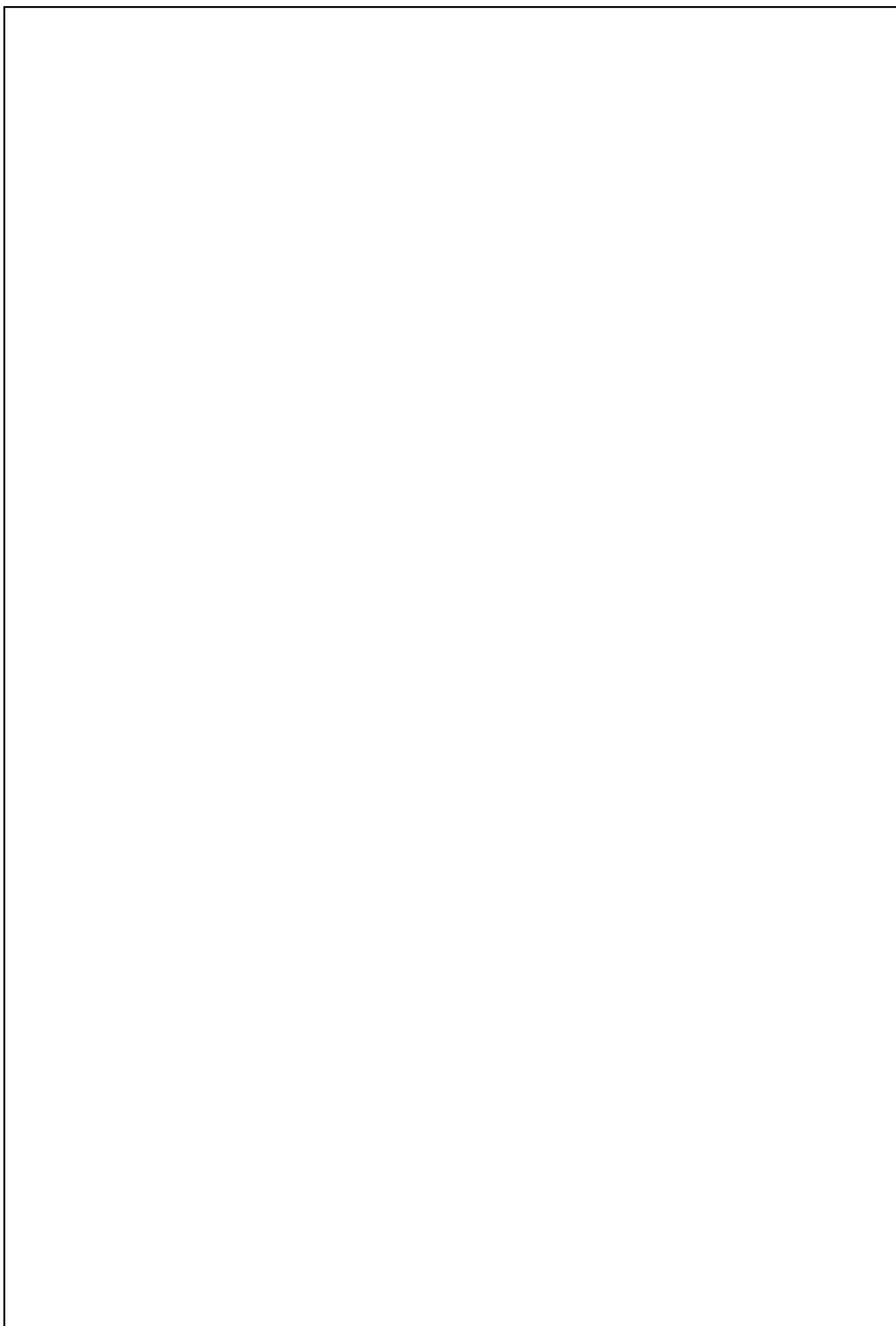
Як називається звуковий збіг різних за значенням слів або їхніх форм?

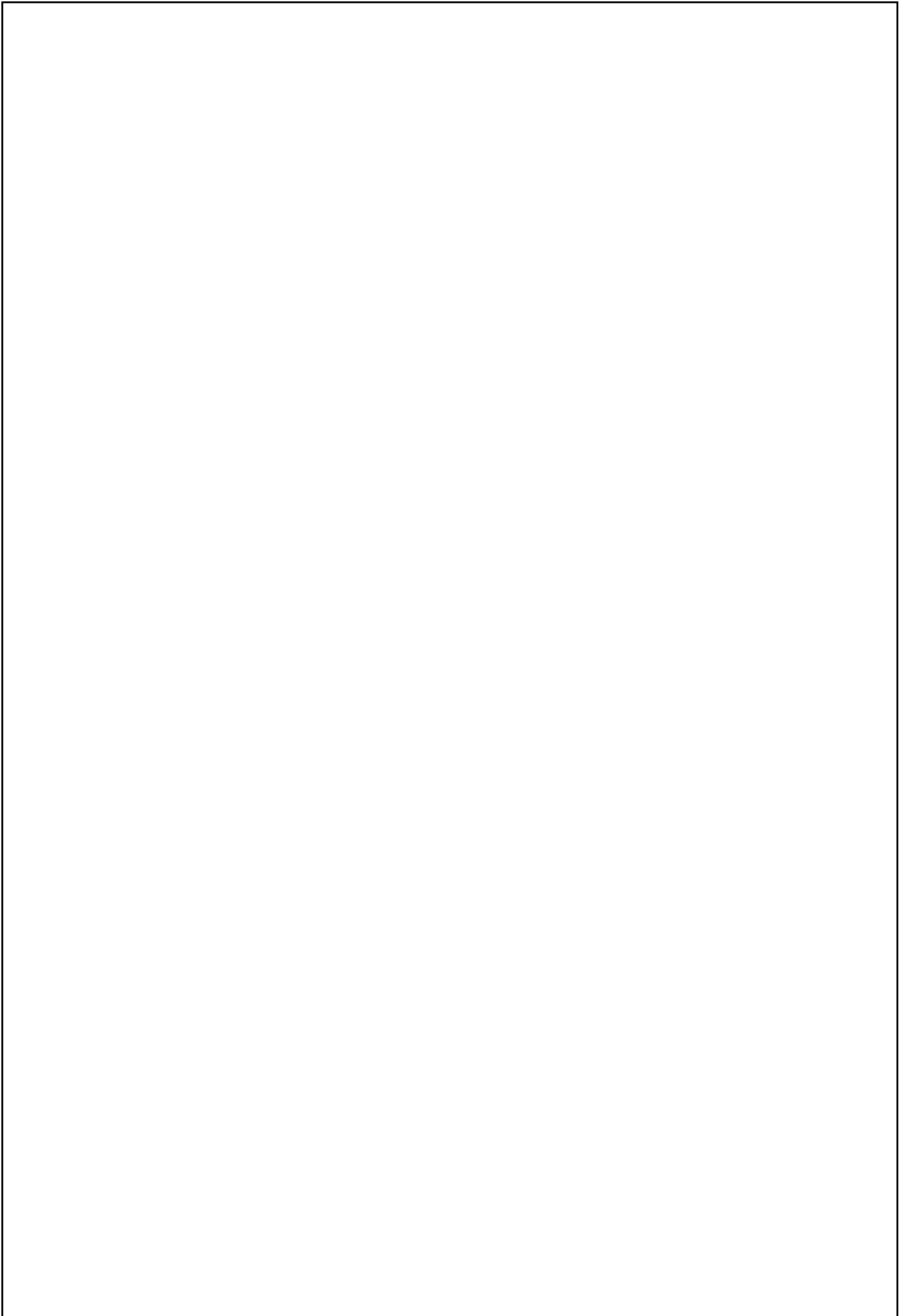
- (A) паронімія
- (B) синонімія
- (C) омонімія
- (D) топонімія

62 Про стан ринку котрого округу Словаччини говориться у зразку № 8?

63 Знайдіть у тексті антонімічну пару слів.

64 Якою частиною мови є слова *що, ніж* у зразку № 8?

Pokyny na vyplňovanie odpoved'ového hárka

Odpoved'ové hárky budú skenované, nesmú sa kopírovať, krčiť ani prehýbať.
Aby skener vedel prečítať vaše odpovede, musíte dodržať nasledujúce pokyny:

- Píšte perom s čiernou alebo modrou náplňou. Nepoužívajte tradičné plniace perá, veľmi tenko písuce perá, obyčajné ceruzky ani pentelky.

- Riešenia **úloh s výberom odpovede** zapisujte krížikom .

- Správne zaznačenie odpovede (**B**)
A B C D

- Nesprávne zaznačenie odpovede (**B**)
A B C D

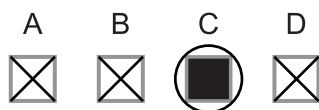

- V prípade chybného vyplnenia údajov alebo odpovedí postupujte podľa nasledujúcich pokynov. V žiadnom prípade nepoužívajte nový odpoved'ový hárak.

- Keď sa pomýlite alebo neskôr zmeníte názor, úplne zaplňte políčko s nesprávnym krížikom a urobte nový krížik.

- Ak náhodou znovu zmeníte názor a chcete zaznačiť pôvodnú odpoveď, urobte krížiky do všetkých políčok a zaplnené políčko dajte do krúžku.

- Odpovede na **úlohy s krátkou odpoveďou** napíšte do príslušného poľa odpoved'ového hárka čitateľne písaným alebo tlačným písmom. Pri použití tlačného písma **rozlišujte veľké a malé písmená. Nepoužívajte iba veľké tlačené písmená!**

Neotvárajte test, pokiaľ nedostanete pokyn!